

HECE

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-210X

Yıl: 29 Sayı: 338

Şubat 2025 (Her ayın birinde yayımlanır.)

Yayın Türü: Ulusal

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Ömer Faruk Ergezen

Yayın Yönetmeni
Hatice Bildirici

Yayın Kurulu
Âtîf Bedir, Eyyüp Akyüz, Faruk Uysal, İbrahim Demirci,
Özlem Güner

Yönetim Yeri
Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim
Tel: (312) 419 69 13 Fax: (312) 419 69 14
www.hece.com.tr
e-mail: hece@hece.com.tr, bilgi@hece.com.tr

 twitter.com/hecedergi

 facebook.com/hecedergisi

Son Okuma: İbrahim Demirci

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: www.sarakusta.com.tr

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım Hizmetleri San ve Tic.Ltd.Şti.
Bahçekapı Mah. 2477.Cadde. No:6 Etimesgut/Ankara

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

2025 Yılı Abonelik Bedeli:

Hece Dergisi: 3.560 TL

Heceöykü: 1.459 TL

Hece Dergisi+Heceöykü: 4.015 TL

Hece Dergisi Kurumsal: 6.800 TL

Heceöykü Kurumsal: 3.900 TL

(2025 Yılı Dergi Aboneliğine 2024 Özel Sayıları Dâhildir)

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.01.2025

İÇİNDEKİLER

4 İLLÜSTRASYON Zeynep Hilal Özder, 4

5 EŞİK

İbrahim Demirci, Âsaf Hâlet'in Gözden Kaçan Şiiri: İstanbulumun Dili, 5

7 ŞİİR

Hüseyin Atlansoy, Dört Taç Sultanlığı, 7

Faruk Uysal, Bilge Tonyukuk, 8

İhsan Deniz, Depremi Beklerken, 10

Cevdet Karal, On Altıncı Gece, 11

Mehmet Narlı, Erkan Oğur Düşü, 12

Ahmet Edip Başaran, Gözleri Denize Açılan Sabah, 13

Mustafa Köneçoğlu, Transit, 14 / **Eyyüp Akyüz**, Özür, 15

Emre Demir, Kendini Kaybeden Birinin, Konum Koordinatları, 16

Aziz Kağan Güneş, Muamma, 18 / **Yunus Emre Altuntaş**, Ebu Cihad İbrahim, 19

Çağrı Subaşı, Terfî Günleri, 20 / **Ümit Çiçekli**, Elma İzi, 22

Ayşe Çelikkaya, Her Şey Olması Gerektiği Kadar Dağınık, 23

24 ÇEVİRİ ŞİİR

Robert Frost, Aşk ve Bir Soru, Çeviren: Faruk Uysal, 24

27 SÖYLEŞİ

Doğan Hızlan ile Söyleşi,

Konuşan: Emin Gürdamur ve beraberinde Özlem Güner, Ali Necip Erdoğan, Rüveyda Durmaz Kılıç, 27

43 YAZI

Kurtuluş Kayalı, Selim İleri'nin Üç Erken Metni ve Üç Erken Yönelimi, 43

Mahmut Celal Özmen, Selim İleri ve Türk Edebiyatına Bıraktıkları, 49

51 DOSYA: 2024'TE TÜRK ŞİİRİ

SUNUŞ 51

Ali K. Metin, Hilmi Yavuz'un Çıkmazındaki *Rüya Şiirleri*, 53

Alâattin Karaca, Şairin Şiirini Diri Tutan Korku, 61

Ali Günvar, Cem Yavuz'un '*Solukdönümü*'nü Okumak İçin Birkaç İpucu, 66

Ali Sali, Ömer Erinç Şiiri: *Sevdanın Hükümü Baki Defteri*, 69

Selçuk Çınar, *Açık Kaplan Haykırışı* ve *Yoksullar Gitti* Üzerine, 75

Nuray Alper, *Veda Koleksiyoncu*'sunun Topladığı İmgeler, 79

Ertuğrul Rast, *Annem Bir Kraliçe*'de Çokseslilik ve Folklorik Söylem, 83

Aziz Mahmut Öncel, Yeni Bir Soluk Değil, *Felengecik*, 88

Aziz Kağan Güneş, Şiir ve Dünyanın Ortasında Şair, 92

Kadir Tepe, Önce Müzik Vardı: Ertuğrul Rast ve Çok İmajlı İmgenin Bir Hafıza Mekânı Olarak Şiir, **96**
Ali Yoksuz, *Çöpler-Kayıtlar'a Bir Bakış*, **100**
Mert Mevlüt Gökçe, Depresyon Boykot: Zümrüt Karabudak Şiiri, **104**
M. Hüseyin Özer, *Sekiz Kapının Ötesinde: Sentetik İmge ve İçsel Hacmin İzinde Bayram Tayyip Yaslıca Şiiri*, **107**

112 YAKIN BAKIŞ

Naime Erkovan ile Tahta Kapıların Ardında Üzerine Söyleşi, Konuşan: Emine Müberra Baydar, **112**
Emine Müberra Baydar, *Tahta Kapıların Ardında*, **117**

119 ÇEVİRMENİN SESİ

Nicola Verderame ile Söyleşi, Konuşan: Zeynep Arslan, **119**

123 BAŞKA BAKIŞ

Mehmet Solak, Kelimelerin Vebali, **123**
Hacer Yeğin Güneş, Şehri İmar Ederken Nesli İhya Eden Klasik Türk Evi, **125**

129 YAZI

Fatmagül Kızıl, Zeki Ergezen'in İdeal Türkiye Tasavvuru: *Hüma Kuşu Yükseklerden Seslenir*, **129**

134 BİR ROMAN HAKKINDA

Muzaffer Bilsin, İvan İlyiç'in Ölümü: Bir İnsan Ne Zaman Ölmeye Başlar, **134**

136 YAZI

Yunus Emre Altuntaş, Mehmet Akif İnan'ın Edebiyatımızdaki Yeri, **136**

147 YAZIYA NİÇİN VE NASIL BAŞLADINIZ?

Nagihan Şahin, Ne Güzel Suyu Isıtması Işığın, **147**

149 DENEME

Ahmet Melih Karauğuz, Gerçek Sanat Karşısında Yapay Zekâ Sanatı, **149**

153 PORTRE

Mehmet Ayıcı, Esmer, **153**

155 EDEBİYAT GÜNDEMİ

Hazırlayan: Zeynep Arslan

155 KİTAPLIK

Ahmet Edip Başaran, Dünyanın İnsanlık Hâlleri: *Herkes Gittikten Sonra*, **159**

İlke Hicran Aydoğan, Nostaljik Bir Roman: *Vuslatlar Fasaryası*, **163**

Nagihan Şahin, Seher Halife, *İlk Aşkım*, **165**

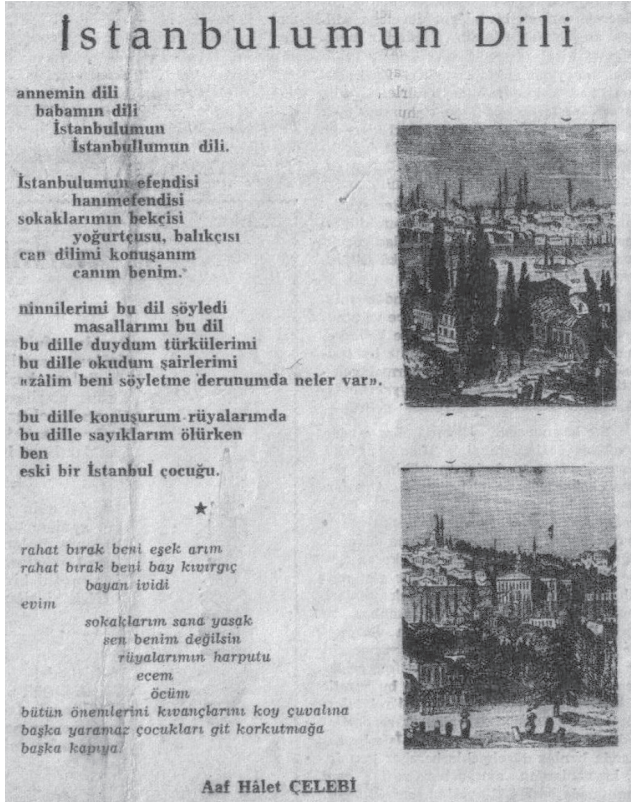
İllüstrasyon: Zeynep Hilal Özder

EŞİK

İBRAHİM DEMİRCİ

ÂSAF HÂLET'İN GÖZDEN KAÇAN ŞİİRİ: İSTANBULUMUN DİLİ

'*Büyük Doğu* dergisinin 25 Haziran 1954 Cuma günü yayımlanan 8. sayısının 8. sayfasında A[s]af Hâlet Çelebi'nin bir şiirini gördüm. Bütün şiirlerine henüz girmeyen şiirin fotoğrafı şöyle:

¹ Mustafa Miyasoğlu'nun *Asaf Hâlet Çelebi* adlı çalışmasında "sokaklarım sana yasak" dizesi, "sokaklarım bana yasak" biçiminde yanlış dizilip basılmıştır. (MEB Y., İstanbul, 1994, s. 77)

Görüldüğü gibi şiir iki bölümden oluşuyor. İlk bölümde “eski bir İstanbul çocuğu” olarak İstanbul Türkçesine sevgisini ve bağlılığını dile getiriyor. Bunu yaparken İsmail Dede Efendi (1778-1846) tarafından uşşak makamında bestelenmiş bir şarkının Leyla Hanım’a (? – 1848) ait nakarat mısraını iktibas ediyor: “Zâlim beni söyletme derunumda neler var”.

Şair, rüyalarında konuştuğu, ölürken sayıklayacağı dilin başına gelenlerden, getirilenlerden şikâyetçidir. Fakat bu şikâyetini düşmanlığa ve savaşa dönüştürmek niyetinde değildir. Çankaya köşkünün veya Dolmabahçe sarayının salonlarında, üniversite kürsülerinde veya halkevi sahnelerinde kotarılan dile bakışını gösteren tanımlar en fazla antipatik bulunabilir: “eşek arısı”nı bile “benim eşek arım” yapmış. “Bay Kıvrıgıç”², “Bayan İvedi” (“İvedi” olmalı), “Rüyalarımın Harput’u”, “Ecem”, “Öcüm” temsilleriyle somutlanan ve neredeyse sempatikleştirilen “Dil Devrimi”nden şairin istediği “rahat bırakılmak”tan ibarettir. Çünkü şaire göre, “evi” ve “sokakları” bu dile yasaktır; “önem”, “kıvanç” gibi o dönem için yeni ve yabancı görünen kelimeler, “yaramaz çocukları korkutmak için” uydurulmuş gibidir. Şair, Devrim Öcüsü’nden (Ecesi de olabilir) bu uydurma sözcükleri çuvalına koyup başka kapıya gitmesini istemektedir.

Âsaf Hâlet Çelebi (1907-1958) gerçekten çelebi bir şairimiz. İlk fırsatta Küplüce Mezarlığına gidip kabrini ziyaret etsem iyi olur!

² Bazı eleştirmenlerin dizgi yanlışlığı olduğunu düşünerek “Kıvrıçık” diye düzelttikleri “bay kıvrıgıç” Güneş-Dil Teorisi mucidi Avusturyalı Hermann Feodor Kvergıç olabilir. Bkz. Atatürk’ün Güneş Dil Teorisi Üzerine Yakub Kadri İle Bir Röportaj - Akasyam Haber

Hüseyin Atlansoy

DÖRT TAÇ SULTANLIĞI

IX - BASINÇ

yedi kat gök öyle itiyor öyle ittiriyor ki
insan hayvan bitki ve her bir nesne
yunus diliyle kimesne ayakların olgörüp
imkansız mümkün kılamıyorlar

yedi kat gök durmuyor habire ittiriyor
kuzeyden gelecek kavim
kaçamıyor ne geçmişinden ne bugününden
ne de geleceğinden değil bu yer çekimi

yanıldın isaac newton yanlışlandı dört ilken
görelilik ne ki hele ki kuantum
yedi kat gök itimi bu yok değil tedi
gog ve magog dedikleri olabilir belki

dört taç sultanlığı az eğleniyor şimdi
kudüs gözünde tütmekte sürekli
işte geldik mi demişti selahattine
birazdan biz de geleceğiz allenby

kuzeyden gelen kavim biziz sanki
saklı bizde rumuyla ayasofya
arap camii ve eyyüp el ensari
sultanlığımızda kınından çıkmış kılıç sesi

aşk ile bir daha yortsa savuldu

HECE

Faruk Uysal

BİLGE TONYUKUK

Moğolistan'da bozkır yalnızlığında
asırlarca ötelere gelen
bir bilgeye rastladım, diz çöktüm önünde.

laf olsun diye de konuşur insan
ama laf olsun diye taş yazılmaz
taşın üzerinde harfler Göktürk atlıları gibi
Göktürk atlıları gibi koşuda doludizgin.

ağırdır bozkırın sessizliği
kim ki tartabilirdi bu sessizliği
kim ki çözebilirdi bu sessizliği
odur bozkırın birgesi hem bilgesi.

Bilge Tonyukuk'un söylediğidir:
at üstünde doğan budun
at üstünde uçuşa varır
Ulu Tengri'den öte Tengri'ye alkış mı olur?

uzaklara öncü birlikler gönderdim
karargâhlar diktirdim
düşmanın uykusunu süngülerle açtık
saldırdık talan ettik
sarı altın, ak gümüş, kız-kadın, eğri develer, top ipekler devşirdik.

uykularımızın sisli vadilerinde bile kısraklar kişner
hiçliğe rızamız yoktur
kopuzla kımızla aşkla erimeyen koca budun
nirvananın içinde eriyip yok olabilir.

kocadım, bilgelik beni zorladı, yordu
Ötüken'den kalktım bu uzak ile geldim
ağaca değil, deriye değil, taşa yazdım
taşa yazdım bozkırın Türk Sir Budunu
taşa yazdım bozkırın Türk Sir Devletini

taşa yazdım, adam devletini değil, devlet adamını
su yoldaştır, toprak ata
budun adına kara ter döken
budun adına kızıl kanın akıtan
budun adamıdır devlet adamı.

Moğolistan'da bozkır yalnızlığında
semiz boğa ırakta böğürse
böğüren semiz boğa mı, doru boğa mı bilinmez imiş
yaz gelende kuyruğu düğümlü atlarla cirit oynanmış.

babam da görseydi buraları, diye düşündüm
yazın hep arılarını götürecek yaylalar arardı
şu koyağa koysa idik arıları
Tonyukuk'un taşa yazdıklarını
ben okusam dinleseydi babam.

HECE

İhsan Deniz

DEPREMİ BEKLERKEN*

Fotoğraf çekirmeyiniz.
Çeviriniz aynadan yüzünüzü.
Kalbinizi işitmeyiniz. Bekleyiniz sakın
sakın yukarıdan aşağıya, aşağıdan
aşağıya ölümü. Ölüm
umudunu kaybetmeyiniz.

Müziğin sesini iyice kısınız.
Elektrik akımına kapılmayınız.
İncitmeden suları önünüze bakınız.
Gaz tıslamasına meydan vermeyiniz.
Ferah tutunuz kalbinizi ölüm
belirecektir az sonra.

Depremi bekleyen insan neden kaçmak ister?
Depremi beklerken nereye kaçmak ister?
Depremi beklerken nasıl kaçmak ister?
Gibi soruları talihsiz bulmak isterdim.
Depremi Çalı'da beklemek nafile mi?
Bekleyeceğiz.

Godot'yu beklemeye benzemez benzemez
beklemek depremi.
Deprem!
Beklenmedik anda toprağı,
ateşi, suyu beklenmedik vahamette..

Depremi beklerken lütfen fotoğraf çekirmeyiniz.
Allah deyiniz.

¹ Şairin yakında yayımlanacak "Çok" başlıklı şiir kitabından

Cevdet Karal

ON ALTINCI GECE

Bulaşık yıkamasını öğrendim, büyük cam tepside
 Makarna parçacıklarını çıkarmakta zorlansam da,
 Köpüklü peçete kullanıyorum mutfak tezgâhı için,
 Üstünkörü de olsa tozunu alıyorum parkelerin,
 Elektrik süpürgesinin yerini artık biliyorum,
 Yatak odası bıraktığın gibi

Birkaç satır yazacak olsam okuyacağım biri yok,
 Kibarca söyleyecek beğenip beğenmediğini;
 “-Şurası fazla mı kurgu,
 Burada bulamamışsın bence aradığını”
 Sevdiğim film olmadı, anlıyorum sebebini
 İkimiz birlikte izlemedik ki

Yeğenim geldi, davet etmedim başka birini,
 Salonda karşılıklı duran iki uzun koltuğun
 Söyleyecekleri vardı dün âdeta birbirlerine,
 Bir nedeni olmalı, iterek değiştirdim yönlerini
 Karıştırıyorum öldün mü, yoksa sadece gittin mi

Tanıştığımız günlerdeki vurguları tıpkı;
 Telefonda vurguları sesinin,
 Şimdi biraz buyurganlık da yok değil;
 Hiç dışarı çıkmadın mı, deli misin!

Gelir, hayatta diyorum ve aklımdan geçen şu;
 Döndüğünde, beraber yaşadığımız ilk evin
 Sokağında buluşmak iyi fikir mi? Yine de,
 Karıştırıyorum öldün mü, yoksa sadece gittin mi

HECE

Mehmet Narlı

ERKAN OĞUR DÜŞÜ

göge sarkıtılan bir ip olmuşum
yerdeki işimi gücümü bitirmişim
nuh nebiden kalma silahımı
yaşamaya ayartmak için kamçımı
dostluğunun tarihini unuttuğum sigaramı
yeryüzü çukuruna düşürmüşüm

sadakat ile yalan arasında
yoksulluk ile yoksunluk arasında
yasa ile ruh arasında
söz ile gürültü arasında
allah ile müslüman arasında
gide gele gide gele
bedeli ödenmiş ömür
düşü görmek değil de
düşün kendisi olmuşum

evlerin dillerini
pazar çığrıışlarını
telefonları bip bip
lastik kokularını
kasa şakırtılarını unutmakla
kendine ana olan kendine oğul
imkânsız yaratı dedikleri olmuşum

Ahmet Edip Başaran

GÖZLERİ DENİZE AÇILAN SABAH

Böyle bir sabah olsun isterim büründüğüm kelimeler
Yağmur ciltleriyle koşar adım canlı mezar taşlarına
Buğdayın kanayan yarasına, dağların öte yakasına
Yetişemeyen kim varsa kendi ölümüne, yetişsin
Otlara mutlu olma bilgisini öğreten o ıslak virdlere
Karanlığı yarıp geçen güneşin atlarına, gök çeşmesine
Dudağı çatlatan sözlerin melekûtuna.

Böyle bir sabah olsun isterim büründüğüm kelimeler
Adımını arayan iz olsun, uzağa yakın yakına uzak
Söylenirken yara bıraksın iz sürsün ruhların diasporasında
Bir yaprak gibi süzölsün kas şenliklerine güvey omuzlarına
Ay gibi terleyen incilere inci olmanın sevincine
Övünçle hayatı ve suyu göğsünden taşıran kadınlara
Kerem'in çiçek açtığı toprağa, görünmezin ilmine.

Böyle bir sabah olsun isterim büründüğüm kelimeler
Bir hatıra olsun taşların tarihine, tarihin taşlarına
Gözde bekletilen demir yaşları eriten bir damla olsun
Rüzgârın dokunuşuna, ceylanların göz kapaklarına
Kapılıp gitsin körpe fidanların büyüme telaşına
Kuş kanadına, hiç dinmeyen su ağrılarına
Karışıp gitsin kendi aleviyle hârlanan yangınlara.

Böyle bir sabah olsun isterim büründüğüm kelimeler
Yaşamak, gözümde kana kana susayan bir ırmak.

HECE

Mustafa Köneçoğlu

TRANSİT

Bir bardağın hiç dolmayan yarısını
konuşuyoruz, ölümün dudak payını
suyun yüz derecede çıldırma hakkını

Yarısı dolu bardaktan içtiğimiz su
dişe diş göze göz ve boğaz boğaza
sekizde sekiz suç kimin hakkıydı
birbirimize hediye ettiğimiz kazada

Kendimizi almaya gelmişdik oysa
çocukluk yapıyor ölüm
bekleme yapmadan gidiyor dünya

Eyyüp Akyüz

ÖZÜR

ağzımızı açtıkça küçük dağlar dizeriz demirden
Allah iddiasından vurur insanı, insan her yerinden
diye diye geçtik hummalı şehirlerden
gençtik, çekinmedik kavgalar icat etmekten
demedi kimseler, çekip bir köşeye incitmeden:
kimsenin altını çizmediği o silik cümleler
görölmek için üstünün çizilmesine razı gelirler

ağzımızı açtıkça aşılmaz yollar belirir önümüzde birden
bitmemiş yol helallik ister mi bitkin yolcunun nefesinden
söz incitmez yalnız, incinir densiz bir ağızdan süzölmekten
Allah affeder, insansa kin devşirir bakıp bakıp -gölgesinden
demedi kimseler, özürsüz bir özür geçilir selam vermeden
düşündüm insan neden ucuz bir iltifat görünce önünü ilikler
gece nöbetini bitirmiş bir asker uykuyu ev zanneder